

Спортивні ігри, як ефективний засіб і форма фізичного виховання дітей в умовах дошкільної освіти

У світлі входження України в європейський простір, увага зосереджується на здоров'ї, фізичному розвитку та руховій активності молодого покоління. У Національній доктрині розвитку освіти наголошується, що пріоритетним завданням системи освіти є виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної і суспільної цінності. Це реалізується у процесі становлення валеологічної освіти, повноцінного медичного обслуговування, оптимізації освітнього процесу, створення екологічно сприятливого життєвого простору . Важливим напрямом фізичного виховання дітей дошкільного віку є використання різноманітних форм та засобів фізичного удосконалення, серед яких важливе місце відводиться іграм з елементами спорту.

Проблема використання ігор з елементами спорту в процесі фізичного виховання дошкільників була предметом дослідження багатьох вчених (Е.Й. Адашкявічене, О.Л. Богініч, Ю.М. Бабачук, Е.С. Вільчковський, О.І. Курок , Л.М. Волошина , О.Є. Конох , В.І. Усаков та інших). За твердженням науковців, ігри з елементами спорту є одним з ефективних засобів формування у дітей дошкільного віку рухових умінь та навичок, їх фізичного удосконалення.

Відмінною рисою фізичного виховання дошкільнят в сучасному дошкільному закладі є його тісний зв'язок з психічним, особистісним, інтелектуальним, естетичним розвитком дитини. Використання в дошкільному віці ігор з елементами спорту, як засобу і форми організації фізичного виховання, забезпечує всебічний розвиток дитини, створює умови для гуманізації педагогічного процесу, перетворює дитину з об'єкта соціально-педагогічного впливу в суб'єкт активної творчої діяльності на основі розвитку внутрішніх мотивів до самовдосконалення. Навчання цих ігор забезпечує всім дітям рівні права в оволодінні цінностями фізичної культури і кожній дитині право вибору, представляє можливості для прояву особистих інтересів і здібностей.

Природно, що досягти цих результатів можливо при умові не насильницького стимулювання моторного розвитку. Втрата масовості фізкультурного руху, занепад «дворового спорту», неможливість для багатьох сімей користуватися платними послугами в сфері фізичного виховання дітей викликають необхідність активізації та систематизації процесу навчання ігор з елементами спорту в закладах дошкільної освіти.

На думку видатного психолога А.В. Запорожця , гра представляє собою першу, доступну для дошкільнят форму діяльності, яка передбачає свідоме відтворення і вдосконалення рухів. В цьому відношенні моторний

розвиток, що здійснюється дошкільниками в грі, є справжнім прологом до свідомих фізичних вправ школяра.

Ігри з елементами спорту вимагають від дітей великої самостійності, швидкості, спритності рухів, орієнтування в просторі. Вони є вищою формою звичайних рухливих ігор. Дитина в найкоротші проміжки часу повинна побачити обстановку (розташування партнерів і противника, положення м'яча, шайби), оцінити, вибрати найбільш правильні дії і застосувати їх. Все це вимагає від гравців розвитку певних умінь і навиків.

Для ігор з елементами спорту характерна певна специфіка і точність техніки рухових дій, певний склад учасників, розподіл функцій, чітка організація ігрових умов (розмітка майданчика, підбір інвентарю). Деякі з них, наприклад, городки за ознакою переважного руху можна віднести до ігор з метанням. Однак, такі ігри, як баскетбол, футбол, хокей, бадмінтон, настільний теніс побудовані на різноманітних рухових діях. У різних комбінаціях тут використовуються ходьба, біг, стрибки, метання. Ці дії вимагають збереження стійкого становища в заданій позі після присідань, поворотів нахилів. При цьому рухові дії можуть виконуватися різними способами, в поєднаннях, зі змінами темпу і швидкості. Рухові дії, що включають в себе ігри з елементами спорту, зачіпають і дрібні м'язи рук (баскетбол, хокей, настільний теніс, бадмінтон, городки), тим самим, стимулюючи їх розвиток.

У класифікаційної ієрархії ігор для дітей дошкільного віку спортивні ігри займають найвищу позицію. Це обумовлено тим, що з технічної, тактичної та рухової характеристики ігри з елементами спорту є найбільш складними, і вимагають особливого підходу до їх початкового розучування.

Методичні основи побудови технологій початкового навчання дітей спортивних ігор і вправ розкриваються в дослідженнях Усакова В.І. ,який розробив схему початкового розучування технічних елементів спортивних ігор.

1. Ознайомлення зі спортивною грою в цілому за допомогою використання методів слова і наочності.

2. Первісне розучування найбільш простих технічних прийомів за допомогою їх виокремлення зі складного комплексу спеціальних дій і рухів, характерних для досліджуваного виду спортивної ігри.

3. Поглиблене розучування простих спеціальних рухів. Доведення їх до рівня навички. Розучування на їх основі елементарних зв'язок і комбінацій.

4. Закріплення простих комбінаційних дій і рухів спеціально спрямованого характеру з використанням методів часткового регламентованої вправи.

5. Удосконалення основних технічних прийомів, характерних для досліджуваної гри, з використанням ігрового і змагального методів.

6. Первісне розучування елементарної тактичної схеми гри за спрощеними правилами.

7. Поглиблене розучування як елементарних, так і більш складних тактичних схем.

8. Закріплення основного тактичного малюнка гри.

9. Рішення простих тактичних завдань за допомогою використання технічних прийомів, рухових дій і рухів, характерних для досліджуваної гри.

10. Удосконалення гри через розвиток інтересу до неї.

Слід відзначити, що спортивна гра не виникає мимовільно, як продукт індивідуальної творчості дитини. Це результат соціального досвіду, трансформованого через систему виховання, освіти і середовища. Провідне місце в процесі навчання ігор з елементами спорту в усіх вікових групах відводиться методу імітації. Свого часу П.Ф. Лесгафт зазначав, що цей метод є істотним, за допомогою якого дитина в ранньому віці знайомиться з усіма прийомами дій. Дитина імітує все те, що бачить в навколишньому середовищі. Таким чином, для природної імітації об'єктом для імітування може служити будь-яке явище в навколишньому дитини середовищі в залежності від індивідуальної збудливості дитини до даного явища в даний момент. Слід врахувати, що у дітей 3-5 років наслідування може бути як примітивним, що нагадує механічне копіювання, так і точним, яскравим. Тому одна з умов успішного навчання ігор з елементами спорту, багаторазове, спільне з вихователем і всіма дітьми повторення дій за умови часткої зміни роботи і відпочинку. Кожна дитина виконує завдання поруч і разом з іншими дітьми, реалізуючи при цьому свої можливості. Уявні ситуації на заняттях з навчання ігор з елементами спорту (подорож в місто м'ячів, чарівні парасольки, в гостях у сонечка) допомагають зробити для дитини завдання цікавими. Дитина не просто маніпулює з ракеткою, а перетворює її на кермо, колесо, ключ, парасольку. Образотворчі рухи сприяють розвитку «почуття» ракетки, «почуття» м'яча, роблять рухи виразними, точними, координованими.

Сучасній дитині потрібна активна діяльність, що сприяє підвищенню життєвого тону, що задовольняє його інтереси, соціальні запити.

Співпраця і співтворчість дітей і вихователя розвиває уяву дітей, спонукає їх до вільних і природних рухів. Це позитивно позначається на самостійній руховій діяльності. Діти охоче грають з м'ячами, прагнучі досягти результатів в діях (закинути, забити, відбити, провести). Досягнувши бажаного, діти прагнуть продемонструвати свої вміння дорослим, без схвалення яких ці вміння в значній мірі втрачають свою цінність. Діти не просто маніпулюють ракеткою, битою, кулькою, воланом, вони шукають спосіб вирішення рухового завдання: прокатати навколо обруча, наздогнати, не втратити. Таким чином, ігри з елементами спорту є не тільки емоційним втіленням процесу виконання, а й досягнення результатів. Навчання дошкільнят ігор з елементами спорту пред'являє дитині вимоги, адекватні його можливостям і в певній мірі дає установку випереджаючого розвитку і є умовою для повноцінного гармонійного розвитку особистості кожної дитини.

Шановні колеги !

- ✓ Захищайте право дитини на гру. Грайте так, щоб дух захоплювало!
- ✓ Використовуйте лічилки, жеребкування, захоплюючі способи поділу на команди, вибору ведучого.
- ✓ Враховуйте, що у дітей швидко пропадає захоплення, якщо вони не отримують радості перемоги. Але за умови легкої перемоги грають знижуючи свою активність, припиняють пошук кращих шляхів вирішення рухової задачі.
- ✓ Оцінюйте результати діяльності дітей в порівнянні з досягненнями по відношенню до самого себе.
- ✓ Із запропонованого різноманіття завдань за обсягом і змістом вибирайте адекватні потенційним можливостям ваших дітей, місця проведення занять, погодних умов.
- ✓ Бережіть здоров'я дітей! Регулюйте психоемоційне навантаження! Перезбудження так само шкідливо, як і фізичні перевантаження. Своєчасно попереджайте травматизм.
- ✓ Пам'ятайте, що ногами управляє голова! Повідомляйте дітям знання, необхідні для вирішення рухових завдань, частіше обговорюйте проблеми «Як ми граємо»
- ✓ Згадайте і навчіть дітей грати в старі, забуті народні ігри, вони можуть використовуватися в якості розминки перед розучуванням елементів спортивних ігор та вправ, долучають ваших дітей до національної культури.

З щирим

